

**Rauf PARFI
O'ZTURK**

ONA TURKISTON

Turon. Turkiston. Vatan. Ko'z o'ngimizda turkiylarning qadimiyatdan Ona Yeri, Turk dunyosining tarixiy Vatani — salobatli jug'rofiy hudud namoyon bo'ladi. Turkiston g'oyasi xalqlarimizning azaliy muqaddas orzusi, milliy mafkurasidir.

Bukun Turkiston mavzuida izchil ijod qilayotgan shoir — Rauf Parfi O'zturkdir.

Ushbu to'plamdagi she'rlarining aksariyati bir paytlar, zamona zayli bilan «tuzatilgan» holda chop etilgandi. Shoir asl matnni tiklab diqqatingizga havola qilmoqda. 1993 yil 27 sentyabrda R.P.O'zturk o'zining ellik yoshini nishonladi. Shu munosabat ila «Ona Turkiston» (qirq she'r) to'qqizinchi kitobi chin yurakdan O'zbekiston Istiqloliga, o'z o'quvchilariga, Sizga bag'ishlaydi.

Bir umr Turkiston istiqloli uchun kurashib yashayotgan muhtaram ustod

BOYMIRZA HAYIT

Sharafiga ta'zim ila
Iymonidir turkning Turkiston.

Ahmad YaSSAVIY

Go'zal Turkiston, sanga na bo'ldi?

Abdulhamid ChO'LPON

Tushummu yo o'ngimmu bilmadim xalqim ado bo'ldi,
Halokat maydoninda Turkistonimdan ayrildim.

Abdurahmon VODILIY

1. OG'RIQ

1. O, Ona Turkiston, qora dunyoda,
Qismat yelkasida yugurdim, yeldim,
Goh shavq qanotida, goho piyoda,
Yukinib, men senga sig'inib keldim.

Men seni sog'indim haddan ziyoda,
G'amli xotirangga borlig'im to'ldi.
Bu uzluk ummonda, bu ahgar bog'da
Sirpandim. Men qattiq chirpandim. So'ldim.

O'tkinchi g'amlardan tanamda titroq,
Rostmi shu? She'r tug'ar emish alamlar?..
Goho xo'rlab, tishlab o'tdilar, biroq

Sen bilan kechgan ey ilohiy damlar...
Balkim, ilhomningni sudradi ko`proq
Shon-shuhrat burjida yongan sanamlar.

Sohir yuragingni chaqmoq urdi-ku,
Ortiq kulfatlarga doimo shaysan.
Ko`zingda qotgan nur porlab turdi-ku,
Sen axir tiriksan, yonib yashaysan.

Tugatib bo`lmas hech bu dardni ichib,
O`rilgan yaradan chechaklar o`sdi.
Yuragingning yirtiq ko`ylagin yechib
Bag`ringga bosarsan — bormisan, do`stim?

Dunyoni shopirar yolg`onga, chinga,
Birov rohat qilar ezg`ib, kuldirib,
Iztirob urug`in separ ichingga.
Hay, deysan, ne topar meni o`ldirib,
Qaraysan, ko`zingga nurni to`ldirib.
Balli, qobog`ingning ulug` kuchiga.

2. Hech narsa yupatmas, shoir, hech narsa,
G`arib baxtiyorlik endi yupatar.
Yulib vujudimni titib axtarsam
Dunyoviy alamning toshlari yotar.
Har kim o`z qalbiga o`zidir hoqon.
Baribir, men seni sevib sizlarman.
Ehtimol, nohaqman, ehtimol haqman —
Muqaddas Turkiston so`zin izlarman.

So`z mening ko`ksimga sanchilar, hayhot!..
Shovulla, gurkira, hayot nafasi.
Ruhga iymon bergil, ey qodir hayot,
Qizg`onma samoviy sehrning sasin...
Yurak deb atalgan og`riq bu — najot.
Ko`krak qafasimiz — najot qal`asi.

2. SIYOVUSH FARYODI

Sudrar oyog`imdan qaro yer qa`ri,
Muz tog`lari o`sar ko`zim yoshidan.
Dardi yo`qdir ko`k yuzining, yo`q bag`ri —
Inson yuraklarin qahr toshidan.

Nahot parchalanmas, bu toshlar sinmas,
Kimsan, o`zligingdan qil meni ogoh,
Silohlar, zanjirlar olami tinmas,

Qayon oqmoqdasan, ey olampanoh?

To`xta, Siyovushman, unutding, nahot?
Qonlarga botdim-ku, yondim, qirildim,
Sendan, Damovanddan tiladim najot.

Ko`z ochib ochunga qayta urildim.
To`xta, Siyovushman, men yana hayot —
Qayta o`lish uchun qayta tirildim.

3. TURKISTON YODI

Naqadar uzundir, og`irdir bu yo`l,
Dalalar yastanib yotar ko`k kabi.
Tig`lab xotiramni osmon — cheki yo`q,
Tizginsiz bu shiddat kenglik asabi.

Bu kenglikda o`ylar meni g`ijimlar,
Ul o`z qofiyasin sudrab keladir.
Qancha qochsang shuncha qilgay hujumlar,
O`q singari xotiramni tiladir.

Tegramda zich havo — ona Turkiston,
O`rgay tomirimni ko`r hayajonim.
Bu maydon ichinda men to`kmagan qon,
Mening uni deya ayagan jonim.

Yana yiroqlarga chorlaydir moziy,
Vatan tushunchasi kelar yetaklab
Ayrilgan, xo`rlangan ulus ovozin,
Shoirning beshigi aytar ertaklar.

Yassaviy maqbari mung`aymish mag`rur.
Tovushga aylandi har bir g`isht rangi.
«Dunyo mening deganlar...» Nido kelur.
«Karkas qushdek...» Qadim so`zlar jaranggi.

«O`lg`on da`vo qilganlar...» So`zlar shoir.
«Oqni qaro deganlar...» Ayting, kimlar?!
Maqbara boshimga yiqilar hozir,
Yana tovush: «Harom yegan hokimlar...»

Parchin-parchin bo`ldi yodim simlari,
Simlar — ko`zlarimga mil tortgan chizgu.
O`tgan ulug`larni eslayman barin,
Xotirotni mozori — Turkiston mangu.

Kecha sodiq o`g`ling o`tdi dunyodan,

Saxiy inson edi, u shoir edi.
Sanchilib yashaydi bir umr yodda,
Ketayotib, men yig'lab, bo'ldim, dedi.

Yig'la endi ko'zim, sen-da yig'lab ol,
To'ysin ko'z yoshingga bu turkiy stam.
To'ysin, Vatan yodi chidar bemalol.
O, sabr daraxti, qutlug' Turkiston.
Naqadar uzundir, og'irdir bu yo'l.

4.

Xayr, dada, biz endi ko'risha olmaymiz yorug' dunyoda. Bilamanki, siz tuproqda, bilamanki siz, qalbimning bag'rida ochilgan yaproqda. Bilamanki, mumkin emas sizni bir bor ko'rmoq baxtini tuta bilmay ko'krakda, yer o'pmoq. Armonim qoldi xolos. Turkistonimga — armonimga sig'inaman. Sizni sog'inaman. Bilamanki, mumkin emas.

5.

TAVFIQ FIKRAT KITOBIGA O'ZUV

Nechun yo'lning so'ngida jarlik...
T.Fikrat

Men uxlayman, men uxlayman,
Ro'yolarga botaman.
Tushlarimda men yig'layman,
Bulutni uyg'otaman.

Boqmam yerlik navolarga,
Bilmam qachon qaytaman.
Men dardimni havolarga,
Shamollarga aytaman.

Men uxlayman, men uxlayman.
Asta yumgayman ko'zim.
Tushlarimda men yig'layman,
Sen kulib tur, Yulduzim.

6.

ABDULHAMID SULAYMON CHO'L PON

Shu ojiz holimda shoirmanmi men?
Cho'lpon

1. Ona tilim, sen ruhimning qanoti,
Abutturk nafasi, Oltoy chechagi.
Xun davridan omon keldi G'iroting,

Qutlug` Enasoyning ezgu ertagi.

O`rxun bo`ylarida toshga aylanding,
Ko`klarga sanchilding, Turon bo`lding Sen,
Mangulik safarga qachon shaylanding?
Qachon bu alamga — kuchga to`lding Sen?

Porloq osmoningda quzg`unlar uchdi.
Evoh, yog`iylaring soldi yag`moni.
O`g`iylaring jigar qoningni ichdi.

Jigar-qon jaranggi tutdi jahonni,
Onasen. Kechirding, qonidan kechding,
Biroq kechirmading aslo yolg`onni.

2.Dunyo oq emasdir, yo`q, qora bardosh,
Kuyib yodimizdan kechganlar aytsin.
So`zlarida zahar, ko`zlarida tosh,
Elidan, tilidan kechganlar aytsin.

Tunlar bosib kelar dunyo hasrati
Kunlar gizli tug`yon, bosib kelar she`r.
Nechuk qismat erur, shoir qismati?!
Tushlarimni buzar hazrat Alisher...

Yillar bahorimni uchirdi chalqib,
Muzlarga ko`chirdi o`tluq yozimni.
Axtardim muhitda xas kabi qalqib —

Men o`z Yulduzimni, o`z Quyoshimni...
Yulduz sen, Quyosh sen, sen ona xalqim,
Sen uchun sindirdim sinmas sozimni.

3.Oh, shoir qismati, yarqiroq, gulgun,
Zavqlarga to`lar u, bir so`zni izlar.
Dunyoda hech bir zot bilmas, ne uchun,
Ayricha kular u, ayricha bo`zlar.

Yo`lsizlik yo`ldoshi, tolei nigun
Hech qachon to`yarmi axir yovuzlar.
Bu xalq dushmani, deb tutsalar bir kun,
Baribir, u xalqning nomidan so`zlar.

Boshida qora qish, oppoq bahorlar,
Yuragi yarimu butun iymoni,
Talotum olamni shivirlab chorlar.

Tani omonatdir, naqd erur joni,
Ko`krak qafasida lovullab porlar

Buyuk muhabbatning qonli nishoni.

7. OMON AZIZ. «KANDAKORLAR»

O'ltirishar ikki jununvash,
Ikki jahon bilmagan jahon —
Ikki shoir ma'yus, xayolkash,
O'rtalikda olov — Turkiston.

Mangu yonar lahzalik otash,
Qotib qolgan xayol bepoyon:
Asriy hasrat, yurakdagi tosh,
Bir lahzalik shodlik namoyon.

Titrar olam bir parishonhol,
To'rt tarafda zulmatdir g'arib,
To'rt tarafni go'yo bosmish yov.
Kelajakka yog'dirar savol,
Go'yo tunda imkon axtarib
Chorlar misda muzlagan olov.

8. SHAMOLLAR

Shamollar boshimda aylanur, daraxtlar tebranur shamollarda, daraxtlarning mevasi larzon, soyasi larzon. Xususan daraxtlar... Dor: Yuvilgan kiyimlar osilsin, tomosho ko'rsatsin dorbozlar. Cho'yan-oshxonada qozon. Daryo: nur. Temir: avtomat barmoq, Qabrison: gulzordir. Boshimda aylanur shamollar. Boshimda odamlarning, vatanlarning shamollar shaklida hayqirgan ovozi. Men beparvo bo'la bilmasman, ey «baxtli» diyorning, ey beparvosi. Qalbimni asrimning tomiriga ularman: Mayli, oshsin qon bosim, shart portlasin kardiogramma. Ko'zlarimning devoriga qarab o'larman.

Sendan ayamasma umrimni asrim. Bu umrim nimadir?! O, ona Turkiston, bir varaq qog'oz kabi o'zimni yirtmasam... narsalar narsa emas men uchun. Narsalarda bor mening o'chim, kesilgan daraxtlar-to'ngakdir kesilguvchi boshlarga. Dor: Eng go'zal fikrlar osilgan — Cho'yan: oskolka. Qaylarga quyular bu daryo, bu daryo tinarmi?.. O'ki yana qaytadan bizning ibtidomiz boshlanajakmi? Bu temir: Bu G'e emas, tarkibi jon, shahidlar qabriga husn-gajakdir. Quyosh foje' xotira, asrdosh. Yo'llar. Ikki odam yo'l o'rtasida, bir-biriga boqar, sirdosh, suhbat qurishar ular. Ikkovi ham ketdi bir tomon, lekin xayrlashib olishdi asli. Narsalarga narsaday qaray bilmasam, yolg'iz sen sabab, shamollar onasi, hey, asrim. Derazamni ochadi bo'ron, bo'ron ochar eshiklarni. Menga bir dam bermaydi orom ko'rganlarim, eshitganlarim.

9.

Shamol, sochlarimni tarama,
Oqarsa oqarsin azobdan.
Qismat, hayron bo'lib qarama,
Axir ayirmading g'azabdan.

Ketmakdaman endi. Tong otar.
Alvido, ey, Turon diyori.
Ketmakdaman, axir, birodar,

Dunyo qolur, dunyo g'ubori...
Oldinda ko'rinur bahorlar,
Bu — Turkiy Dunyoning Bahori.
Pichoqlar bo'g'zimga yetganda
Qaltirab to'kmasman yoshimni,
Hech narsa yo'q mening yelkamda,
Men senga baxsh etdim boshimni.

10. BITIKTOSH

Azizxon Qayyumga
Firdavsiy bir zamon aytgani kabi
Har ne o'tkinchidir, fanoning o'zi,
Faqat ikki narsa qolur abadiy —
Botirning shavkati, dononing so'zi.

Ajdodlar Vatan deb jon fido qilgan,
Behuda gap sotib yurmagan ular.
Mana, ming yillarni opichlab kelgan
Bitiktosh ona-er haqida kuylar.

Vaqt quyunida ne davru davron,
Bu — toshga aylangan erkdir, bardoshdir.
Bu — Turon atalgan muqaddas armon.

Unga qaraymanu bir his tuyaman.
Bu yurtim timsoli mangulik toshdir...
Yuragim toshiga she'rim o'yaman.

11.

Cheksiz-cheksiz daqiqalardan iboratdir mening chorak asrlik umrim. Bu qanday imoratdir bunyod etgan qo'lim. Gap boshqa, ustoz, boshqa. Ey umrim, haqqimdir axir bir soatning o'zida bir mazmun Nozimning dardlari kabi uzun, ishonchlari kabi g'olib yashashga. Ellik yoshlik befarzand kishining: «Bir o'g'lim bo'lsa edi», «bir qizim bo'lsa

edi» — fikrlariday og'ir, yoshlikning shirin armonlari kabi olg'ir, ayni orzularda, ayni qayg'ularda, ayni sevinchlarda, ayni Turkistonda yashamoq, ustoz.

Shunday bo'lmasa agar, nega kerak bu kelbat, bu ovoz. Shunchaki daraxtday o'smoqmi, shunchaki daryoday oqmoqmi darbadar. U payt ko'zim ochiq lekin asli ko'rmasdi. U payt yurak urar lekin asli urmasdi. U payt, daraxt-daraxt, daryo-daryo, Yusuf-Kvazimodo.

Men-ku istamasman o'limni, biroq har soatda, har daqiqada bu yorug' dunyoning har tomonidan hukm etmoqdalar o'limga meni. Men — Yulius Fuchik — dorga osildi boshim. To'ychi Eryigit o'g'li — o'tim mening — ko'ksimda sovugan qo'rg'oshin. Botgan ko'zlarimda jallolarning ayanch surati qotgan. Vetnamlik bir go'dakman men — bag'ri yara, qo'lsiz, oyoqsiz va boshsiz yotgan. Men hali ham turma panjasi ora so'ngsiz va ozod osmonlarga qarayman. Qarayman quyoshga. Men hayot istayman, gap boshqa, ustoz, boshqa...

12. SHE'RIYAT

Seni tanimagan sho'rliklar ayanch. Asqad Muxtor

Odam Ato va Momo Havodan oldin horg'in kishilarning ruhida bo'lding bunyod, bunyod bo'lding Yer va Dunyo atalgan Yurtda. Sen bor eding hayotbaxsh suvda, uchar shamolda, issiq tuproqda, sen bor eding Prometey keltirmagan o'tda. Keyin davrlar, asrlar, Atom asri keyin... Dunyoni qayta qurmoq, ishonchga ishontirmoq mumkin bo'lmasdi, seni bilmasdan. Seni taniganning qo'llariga darmon berding, ko'zlariga nur. Bosh otganda ulug' jangda o'limga mag'rur — o'limi go'zal edi seni taniganning, o'lim — mangu yashamak kabi tuyuldi u dam. Kimdir yoqa yirtdi, seni unutdi, talvasada baqirdi, seni tanimasdan uvol o'tdi olamdan. O'zi tanho qolib ketdi quzg'unlarga shirin yemak bo'lib bir burda.

Shu oddiy suv mavjida, zarrin yaproqlarning ko'ksida Navoiy tug'ilar, suronlarda Nozimning ovozi. Gardandan girdob kabi quyular — Elyuar, Vujudimning har bir hujayrasida so'zlarning sodiq qo'shini — Turkiston, Turkiston, Turkiston — Turkiyning dunyoviy qo'shig'i. Yo'q, hali yo'q, shoir ekvator bo'ylab sening yuragingdan otilgan o'q. Yuksak orzulari bordir shoirning, shoirlarda bo'lar faqat ezgu niyat. Qalam-qalam emas bongga zarb ila urilguvchi cho'qmor, undan taralguvchi sado va aks sado sen, She'riyat. Zarb! Oq qog'oz uzra go'yo yorug' jahon uzra urilar qalam. Zarb!!! Qasrlar, taxtlar O'vuzliklar shaklida yiqildi. Shoir kuldi, Ollohni tan olmagan dahriy olomon tanib oldi ilohiy deb seni, She'riyat.

13. AGAR

Agar shunday bo'lsa agar shundayin...
Hammasi tushunarli, ha, hammasi,
Hammasi ikki karra ikki, ya'ni besh,
Agar shunday bo'lsa, agar, darvoqe'...

Hayot murakkab, deb o'ylaymiz hayron,
Gavjum — odam to'la bo'shliqqa qarab.
Oq, qora, qizil, za'far xarita —
Ona Turkistonga bosh qo'yib ma'yus.

Bu hayot murakkab, deymiz tik boqib
Yulduzlardek hadsiz hayot ko'ziga.
Xususan, hayot ko'p murakkab, deymiz
O'z-o'zimiz buzib qo'ygandan keyin.

Garchand hamma narsa tushunarlidir...
Baribir, bir fikr beringiz menga
Oddiy «assalomu alaykum» kabi
«Salomat yuribsizmi ona?» degandek,

«O'g'lim qaerlarda qolding sen, tavba?»
«Uy oldingmi? Necha xonalik, inim?»
«Usting but, moyana qancha?» — singari,
Odatiy, kundalik gap monand fikr.

Va yana bir fikr beringiz menga,
Toki tog'-toshloqda kezayin sarson,
Sahroni, xarsangni so'zlatmak uchun,
Paxta kabi yumshoq so'zlasin toshlar.

Hammasi tushunarli, ha, hammasi,
Agar shunday bo'lsa, agar... darvoqe'...
Yirtqichlar qaytsin o'z bolaligiga...
Nahotki, biz qayta bilmasmiz, nahot...

Hammasi tushunarli, ha, hammasi,
Tushunarli, agarda shunday bo'lsa.
Osmonlarga bosh urib o'lmak, qiziq,
Chunki boshing yetmaydi. Tushunarli.

O'ylab bir fikr beringiz menga,
Toki artmakka shoshsinlar odamlar
Maysa, yaproqlarning shabnam yoshlarin,
Botayotgan kunga qarab yig'lashsin...

14.

Xarita,
Ko'zlarimga nur singari singib ketar
Yuragimning suvrati — xarita,
Yetar.

Men hali ko`rmagan orollar,
Men hali bilmagan yerlar, dengizlar,
Konlarimda orom olar.
Qonlarimni buzlar.

Bunda ko`rinmaydir bir chayla,
Unda baqirayotgan bir odam...
Qalqir, qalqar har bir hujayra
Ko`zimga sachragan yaradan.

Shu parcha qog`ozni bosib
Kim qalximni g`ijimlar otar?!
Xarita — Turkiston — nafasim,
Ko`zimning issig`i — xarita.

15. BAXT VA TASHVISH

Onam Sakina Isabekka

Baxt deb sen chekkan tashvishga o`g`ling arzirmi, uza bilarmanmi bir zamon uzish mumkin bo`lmagan qarximni?! Tashvish — qo`rg`oshin kabi og`ir, Vatan kabi, Turkiston kabi, Baxt kabi og`ir, shuncha yoshga kelib, shamolday yelib nima qildim, nima, axir? Baribir xafa emassan mendan, to`g`rimi? Meni deb tashvish yutasan, meni dunyo chog`lab, boshingdan dunyoni baland tutasan, qizg`onasan to`pori o`g`lingni. Bir mash`um zarb ila to`xtashi mumkin taqdirlar umri... Istamaysan vahshiy vulqon ila to`silib qolsin Quyosh. Shundandir quyoshlar qaynovi qoningda, shundandir ko`zlaringda doim yosh. Ha, dillarning dog`i bor, umrlarning adog`i bor begumon. Ammo Inson dahshati bilan bir kuni, bir zumda olamdan o`tishimni istamaysan onajon. Meni baxtim deganing mening baxtim ekaning. Biroq qiynar tashvish — baxtiyorlik kabi jiddiy ish. Seni xijolat etganim seni malomat etganim — dunyodan bosh olib ketganim. Mayli, hammasi oldinda, chekmagan zahmatim, bitmagan xatim, olmagan nafasim oldinda, tashvishimni oqlarman, Baxtimni ardoqlarman qayta tug`ilgan o`g`ilday.

16.

Daryo kabi doimo uyg`oq,
Intilishim tog` qadar baland,
Olis yo`lga otlandim, biroq,
Mehrims bilan, muhabbat bilan,
Ey ko`nglimga tugilgan Vatan.

Xotiralar so`zlar har bir tosh,
Esdaliklar yog`adi osmon.
Tiriklikning shohidi Quyosh
Eslamakdan tinmaydi hamon.

Oh, Turkiston, Ona Turkiston.

Chaqiradi tog'lar, daryolar,
Yana yo'lga chorlaydi meni.
Meni chorlab quyoshlar yonar —
O'rganadir yonish ilmini.
Chaqiradi tog'lar, daryolar.

Hali oldda qanchalar dovon,
O'tgunimcha to uni bosib,
So'zla, nahot bitadir darmon
Ko'zlarimning tugar ziyosi?!
Hali oldda qanchalar dovon...

Oh, Turkiston eng achchiq bo'sa
Kabi lablarimda urinding.
Men olisga otlanar bo'lsam
Kuygan yurak bo'lib ko'rinding.
Oh, Turkiston, Ona Turkiston.

Daryo kabi doimo uyg'oq
Intilishim tog' qadar baland.
Olis yo'lga otlandim, biroq
Senga bo'lgan sadoqat bilan,
Ey, ko'nglimga yo'g'rilgan Vatan.

17. SO'ZLAR

Darak gap. Inson. Undov gap. Inson!

So'roq gap: Inson? Yashamakni o'rgatar so'zlar.

Ba'zan ko'ksimizda tashigan jonni tashlamakni o'rgatar so'zlar. So'zlar kerak, Bosh Harblarda yaralangan. Bosh Harflardan yaralgan so'zlar. Bolari so'zdoni bir ajib, so'zlardir peshonada to'plangan ajin, qo'llarimiz fikrchan so'zlardir.

Haddan ziyod go'zal so'zdir — Turon. «Assalomu alaykum» bu tongotar, «Va alaykum assalamu», «Yaxshimisiz» — bu yo'l. «Xayrli tun» — bu — Quyoshning botishi. Yo'ldagi kishi: juda ajoyib jumlagi o'xshaydi. Olijanob so'zlarga o'xshaydi — Yer shari...

Yashamakni o'rgatar So'zlar.

18. USMON NOSIR

She'riyat, yo'llaringda sening,
Eh, kimlar zoru zor kezmagan.
Eh, kimlar chok etib ko'ksini,
Qalbini g'ijimlab ezmagan.

Men bilurman seni, she'riyat,
Yuragimning sensan ulfati.

Lekin, e voh, shu edimi ayt,
Shu edimi shoir qismati?

U Laylo atagan she'riyat,
Majnuningni nechun tashlading?
Shu edimi oshiqqa qismat,
Muqaddas ko'zlarni yoshlading?

Xato yo'lga kirgan bo'lsa ul
Nega sen tutmading qo'lidan?
Shunday ketdi yana bir o'g'il,
Saqlab qololmading o'limdan.

Ona she'riyat, o'ylaysanmi,
Qo'yding-ku shoirni qaqshatib.
U qurboni bo'ldi, deysanmi
So'qir zamonlarning vahshatin?..

Qanday ayanch, bu nadir axir,
Kechirmasman seni hech qachon.
Vujudimni g'ijimlar og'ir,
Ruhim ichra yalang'och vijdon.

Nahot mumkin emasdi, nahot,
Lol turganda dunyo qarshingda.
Qiyinashganda yovuzlar nohaq,
Bir qadam tushmading arshingdan...

O'n, she'riyat, tutunga aylan,
O'n, Turkiston, tamom bo'l, jigar,
O'z she'rini ul o'zi bilan
O'ndirgani rost bo'lsa agar!

She'riyat, yo'llaringda sening,
Eh, kimlar zoru zor kezmagan,
Eh, kimlarchok etib ko'ksini
Qalbini g'ijimlab ezmagan.

19. ONA TILIM

1. Abut-turk ta'rixdan balki bir hikmat,
Biroq sen borsan-ku Turon elinda.
Shoir, So'z aytmakka sen shoshma faqat
Ulug' Alisherning qutlug' tilinda.

Ul olis quyoshdir kuyinib yonar,
Olis xotirotdir o'chmas falakda.

Haqdan, Haqiqatdan ko`ring, kim tonar?
Dunyoviy alamning tiyg`i yurakda.

Vatan deb atalgan beshik, onajon,
Men uchun yopilgan eshik, onajon,
Men sokin sollanib ilg`ab borarman,
Vatan deb atalgan tobut qo`ynida,
Chuvalgan bulutni qordek qorarman
Ruhimning panjasi chaqmoq bo`ynida.

2. Hech zot uza bilmas uzilgan jonni,
Haqiqatni uza bilmas hech qachon.
Elim, Ona tilim, ruhimning qoni
Bir imdod so`rayman sendan, onajon.
Chayonzor yo`lidir borar yo`llarim,
Tanim yonmakedir ishqsiz ochunda.
Ko`klarga to`qinar so`ngak qo`llarim,
Oyoqlarim mening tuproq ichinda.

Barchaning boshida birdek beomon,
Manxus zamonlarning o`lik shamoli, —
Buzg`un yigirmanchi asr a`moli...
Mening ona tilim, munis, mehribon,
Sen Turkiy dunyoning g`olib xayoli —
Seni yozajakman, tirilgan jahon.

3.Ulug` Turkistonim, oltin dalalar,
Oftob sochqi sochar bosh uzra balqib.
U sening tilingda aytar allalar,
Qonim, ona tilim, oh, ona xalqim.
Navoiy baytiga o`xshaydi yo`llar,
Bu toshlar Hamzaning qotili, hayhot!
Nahotki umrbod o`rtasa o`ylar,
Umrbod zanjirband etsa xotirov?!

Zanjirbandman, ona tilim, Ona so`zingga,
Kundayin so`larman, oydek to`larman,
Mil kabi tortarman seni ko`zimga.

Men g`arib bandangman. Bir So`z tilarman,
Boshimni qo`yarman Sening izingga...
Qudsiya anfosin yodlab o`larman.

20. OHANG

Seni ohang, ey g`amli ohang,
Tanimasdim, bilmasdim oldin.
Tomirimda xun talashur jang,

Shuncha g'amni qaerdan olding?
Bilmasmidim, yorug` dunyoda
Shuncha alam, shuncha iztirob,
Qayg`ulara tuyg`ular yondi,
Zaharmi simirdi xotirot?!
O'mg`ir go`yo diyda yoshidan,
Nechun yaralandi tushuncha?
Alamlarga timsol o`xshaydi
Tong chog`ida ochilgan g`uncha.
Dilgir-dilgir yulduzlar yonar,
Oy o`zini otadi hozir.
Mening o`ychan, mehribon onam —
Yer sharidan olingan tasvir.
Yo`q, sen ohang emassan. O`lg`on...
Sen qalbimda eshilgan nido.
Sen ham menga o`xshagan Inson,
Sen ham dunyo, shu Turkiy Dunyo.

21.

Yana qaytib keldim. Chang to`zgan
Yo`limizni sog`indim, ona.
Tom ustida maysalar o`sgan
Uyimizni sog`indim, ona.

Aziz dargoh ostonasida
Sizni qalbim bilan quchayin,
To`yib-to`yib sopol kosada
Muzdek quduq suvin ichayin.

Har bir narsa yaqindir menga,
Har bir narsa menga qadrdon.
Qarab qoldingizmi yo`limga
Issiq nonlar uzib tandirdan?..

Koyimangiz meni bu safar,
Unutdi, deb uyni, dalamni,
Ne chora bor, dil yonsa agar,
Dil sog`insa turkiy olamni...

O, qishloqning munis chiroyi...
Achchiq piyoz to`g`rayin o`zim.
Dil sog`inib yig`laydi doim
Hozir, mayli, yig`lasin ko`zim.

Targ`illanib bormoqda osmon,
Oppoq hidga to`lmoqda bag`rim.
Aytingiz-chi, bormi sog`-omon

Shahlo ko`zli mening targ`ilim?

Og`ushimda zangori sezgi,
Kiprigimda suyuq hayajon.
Ko`zlarimda yumaloq sevgi,
Salomatman men ham, onajon.

Qaytib keldim yana. Chang to`zgan
Yo`limizni sog`indim, ona.
Tom ustida maysalar o`sgan
Uyimizni sog`indim, ona.

22.

Hayron, mag`lub bu koinot,
O`ynar gullar, o`ynar nasim...
Ayting, kimga etmish nasib,
Bu kimningdir shirin hayot,
Hayron, mag`lub bu koinot?

Mayli, hali bor imtihon,
Huv, oldinda buyuk orzu,
Ufq yorib ketmakda u,
Huv, oldinda Ulug` Turon.
Mayli, hali bor imtihon.

Sadolar ber, baxtli jahon,
Unda yo`qmi yovuz o`lim?
Sarbon, qani ketdik, sarbon.
Turon sari karvon yo`lim.
Assalom, ey baxtli jahon.

23. «CHO`LI IROQ»

Ufq yonar, Ufq. Uf-f!
Karvon borar qumlikda. Qum. Qum...
Tuyalarda hazin qo`ng`iroq,
Cho`li Iroq, cho`li Iroq
Tun... Kun... Tun...
Poyoni yo`q mungli bu sahro
Uzra hurmo
O`sadir tanho.
Hurmo osti lojuvard buloq.
Cho`li Iroq. Cho`li Iroq.
Yurak chapak chaladi chanqoq,

Behuda sevinar Karvon.
Karvon uchun
Eng shirin armon —
Ulug` Turon —
O`sha buloq...
Qurigan biroq...
Cho`li Iroq, Cho`li Iroq.
Yo`li yiroq ko`p yomon...
Tun... Kun... Tun...

24.

Men o`tkinchi, men faqat mehmon,
Ostonangda ey turkiy tilim.
Menga bir she`r kerak, ey mezbon,
O`zilmagan she`r erur dilim.
Aytgil, nechun bunchalar qiziq,
Eski jahon, bu eski jahon?
Bir she`r kerak non kabi issiq
Menga bir she`r kerak, ey mezbon.
Men g`aribman va sen beomon,
Sen Quyoshsan, men so`ngan chiroq.
Qiynamagil meni, onajon.
Sen — abadiy, men — lahza, biroq
Itoat et menga shu zamon,
O` aylagil telbani tuproq.

25.

SAMARQAND OSMONIDA

Kezar bo`ldim fazolarda man,
Oq to`lqinlar ummoni ichra.
Yuragimda qayg`u-shodumon
Aylanurman Samarqand uzra.

Ko`z o`ngimda qadimiy jahon,
Asrlarni buzar xayolim.
Osmonida shuncha hayajon,
Tushganimda ne kechar holim?

Falaklarda muallaq turdim,
Meni so`ngsiz xayol etmish band.
Sening buyuk o`tmishing ko`rdim,
Kelgusingni ko`rdim, Samarqand.

Ta`rix aytar, asta jaranglar,

Dahmalarda qadrdon kalom.
Ziyo sochar samoviy ranglar,
Minorlarda abadiy ilhom.

Klavixo kabi boqurman,
Boshing uzra keldim-ku alhol.
Asrlik tosh yanglig` qoturman
Shohizinda qoshida behol.
Oshiqman-ku men uchun basdir,
Atamassan menga qahringni,
Lekin barcha oshiq emasdir
Sen ularga ochma bag`ringni.

Karvon-karvon kelib ketdilar,
Hammasini bag`ringga olding.
Shamol kabi yelib ketdilar,
Faqatgina Sen mangu qolding.

Ilhom izlab keldi birovi,
Birov senga qilindi surgun.
Kim do`st edi, kim edi yoving,
Barchasini aytolmam bugun.

Yer talashib keldilar axir
Vahshiy to`da ayhonnos urib.
Hammasidan xabardor ta`rix,
Men ne deyin osmonda turib.

Bo`lgan-ku ko`p qiyomat-qoyim,
Qiyin erur axtarmak qiyos.
Turkistonni o`ylarmiz doim,
Kelajakka buyuk ehtiros.

Tushlar ko`rib uxlarsan go`yo,
Tushlaringda qadimiy qismat,
Ey, Samarqand, ey ko`xna Dunyo,
Sen uyg`onib ketmagil faqat.

Ko`pdir shahar deganning oti,
Imkon bo`lsa ko`rarman bir-bir
Biroq tanho erur hayotim,
Tanho erur Samarqand axir.

Baxti kulgan elni ko`rgayman
Xarob bo`lgan bo`ston joyida.
Ta`zim bajo qilib turgayman.
Ko`ktangrining qutlug` poyida.

Kezar bo`ldim fazolarda man,

Oq to'liqlar ummoni ichra.
Yuragimda qayg'u-shodumon
Aylanurman Samarqand uzra.

26.

Talpinadi, shunday kuladi
Ko'm-ko'k o'rmon va tiniq daryo.
Daryo uzra oy ham quladi
Yer husniga bo'lib mahliyo.

Talpinadi yashil dalalar —
Sovutadi asov otini.
Quyosh shirin o'ylarga tolar,
Bugun yozar gul ijodini.

Sovuq yuraklarga o't qalab
O'zi berib o'ziga baho,
Mangulikning nag'masi ila
Talpinadi Turonda bahor.

27.

Dilgir musiqi oqardi,
U payt so'zsiz va parishon
Bir-birimizga boqardik:
Seni aldamayman... ishon...
Dilgir musiqi oqardi.

U payt ko'zing edi—ma'no,
Soxta tuyulardi so'zlar.
Orzularim kabi navo —
Sening kabi mislsiz go'zal.
U payt ko'zing edi—ma'no.

Oqshom, Turkiston va yomg'ir,
Sen yonimda, sen... yonimda...
Asta to'xtar bu kuy og'ir.
Kuy bo'lib qolding yodimda:
Oqshom, Turkiston va yomg'ir.

28.
YuRAK

Go'yo baribirdir yaxshi va yomon,
Yurak, senga borar ko'chalar ochiq...
Sachrab yonarsanu bo'lmassan tamom,

O'tkinchi g'amlarga achchiqma-achchiq.

Yurak, yo'llaringda turganman takror,
Rosa sayraganman sening to'g'ringda.
Kim bilar, aqlimga kelding necha bor,
Necha bor so'zladim sening yo'g'ingda.

Balki aldaganman vahima yutib,
Sen ham tashvishlarga solgansan balkim.
Bugunchi degayman o'zimni tutib:
Sen haqsan, baribir, mening yuragim.

Shul osmon ostida kezagaymiz hali,
Mantiq axtargaymiz izg'ib izma-iz,
Darkor bo'la qolsang yiqilg'il mayli,
Faqat yiqilmasin sho'rlik dunyomiz.

Izn ber, hayqiray iymonim haqqi
Ko'klarga termulib solayin uvvos.
Men faqat Turkiston atalgan yorqin
Bir butun yurtimni istayman xolos.

Garchi tutqunman-ku erkin sehringga,
Unda sobit turar maqsud—manzilim.
Qolib ketmasaydim sening mehringdan,
Qolib ketmasaydim yo'lda uzilib.

Ajoyib diyorsan, qalbim, na chora,
Shodlik va hasratning maskani sanda.
Ovoz ber, aytarmanmi eshitib zora
Eslab qo'yarlar-ku hech bo'lmaganda.

Aytgil, zoringni bir kun, yuragim,
Aytgil, kuylarmanmi boqmay o'zimga.
Seni jarroh kabi sovuqqon va jim
Yulib qo'yarmanmi qog'oz yuziga?!

U payt aldamasding ko'zimga boqib,
Shodumon dardingni to'karding butkul.
Ungacha ilhomlar kelmagay oqib,
Ungacha dunyoni anglamak mushkul.

29. BOG'CHASAROY FONTANI

G'amli fontan, hali yig'laysan,
Hasratlarda bo'lmaysan ado.
Ehtimol, kimnidir yo'qlaysan,

Kimlardandir kutasan sado.
Necha-necha malak qoshingda
To`kib solgan qonli yoshini.
Sen yig`laysan balki o`shandan
G`amli fontan, egib boshingni.
Ko`ngil uchun axir kulmaysan,
Sen hamon yig`laysan bechora,
Ko`rganingni ayta bilmaysan,
Bir so`z ayta olsayding zora...
Shu zangori osmon ostida
Xayolotdek bepoyon olam,
Nuqta kabi olam ustida
Qrim degan bir mamlakat ham.
Qahrli, beshafqat garoylar...
O`zing guvoh, ko`z yoshing guvoh,
Kechdi asr. Yillar va oylar,
Nelar kechdi boshingdan, eyvoh.
Ko`kka yetdi sabr daraxti,
Yig`la, Qrim, yig`la, tangri ko`k.
Ne bo`lmoqda insonlar, ayting,
Qrim boru qrimliklar yo`q.

Ayting menga, qayda adolat,
Qayda, ayting, insoniy huquq.
Bu ne holdir, qandayin holat,
Qrim boru qrimliklar yo`q.

G`amli fontan, hali yig`laysan,
Hasratlarda bo`lmaysan ado.
Ehtimol, kimnidir yo`qlaysan,
Kimlardandir bo`lgansan judo.

30.

Uyg`onar Turkiston, uyg`onar Dunyo,
Porloq umidlarga to`lib kun botar.
Baxt singari olis yulduzlar go`yo
Azal go`zallikning sha`mini yoqar.

Ko`nglim osmon yanglig`, yorishdi osmon,
Kelur ot o`ynatib Xaloskor Sarboz.
O`rqin saharlarda Sen, Ruhim, omon
Yuksak-yuksaklarga qilaber parvoz.

Ey Samo, ey Zamin, ey Inson — qodir,
Gullar, chechaklarga to`lsin oydin yo`l,
Nafosatga axir chidamli odam.

Bu kun Sen boshqasan, Dunyo boshqadir.

Sen-da Hur tug'ilding. Bir so'zla. Bir o'l,
Va bilgil qaylarda sarsondir Alam...

31.

Pochta. Telegraf. Telefon. Kirdim.
Bazo'r olib keldim oyoqlarimni.
Tanbal, erinchak bir vujudki bu, eh,
Oyog'im ma'yuslikning oyog'idir.

Goh shunday bo'lurki, miyamda g'ashlik,
O'zim bir chelak qon, suv va boshqalar,
Na Vetnam, na Isroil, na AQSh,
Dunyo o'z yo'liga, men o'z yo'limga.

Shohkursiga tashlab qo'ydim o'zimni,
Yumshoq, shilimshiq shohkursiga cho'kib
Kuta boshladim rag'batnomalar,
Do'stlarimning yozmagan maktublarin.

Boshin zo'rg'a tutar og'ir ustunlar
Zalda uymalashgan jonlarga qarab,
Bu yer g'ovuriga beparvo, behis
Pochta qutilari turishar uzun.

Qopqoqli og'zini ocharu yopar
Bu yerda yelim va siyoh hidlari.
Bu yerda qog'ozlar bo'lmoqda nobud,
Garchi voqif erurlar har narsadan.

Ey, bechora varaq, qafasga tushding,
Telefonchi qizning ovozi chiqar,
Jaranglar sovuq: «Falon Falonchiev,
Javob bermayotir... allo, Farg'ona...

Turkiston?! Oltinchi xonaga kiring...
Bu yerda so'rrayib turmang, azizim...»
Omonat kassasin qulog'i tirband
O'likning og'zidek ochiq daricha.

Birov pul qo'yishga shoshar, baxtiyor,
Birov olar so'nggi so'min parishon.
Mening unga rahmim kelmaydi. Ajab.
Bu yerda o'yin tushar shodlik va g'am.

Oyoqlarin kerib ohang purkaydi
Taxtalar. Qandillar jo'r bo'lar shoshqin.
Bulg'anib mast holda yozg'ichlar yotar
G'ijim qog'ozlarga boqishib hayron.

Telefonxonaning birida kulgu,
Birida kulguning teskarisidir.
Bunda suvratlar ham qandaydir dardli,
To'g'risi, dardlarning shaklidir bular.

Goh shunday bo'lurki miyamda g'ashlik,
Burchakda oq, jiddiy tufdonlar faqat
Tufuklarin sochib turar iljayib,
Nofelet. Fargelet. Atchop. Ketaman...

32. ONA TURKISTON

Abdulla Qodiriy xotirasiga

1. Xotiramning qa'r-qa'rida ta'rix
Doim so'zlab turar ezgin hikoya.
Tutqin qush singari qolurman g'arib
Ruhimga bulutlar tashlaydir soya.

Bot-bot xayolimdan chekindi mubham,
Fikrimdan yulqindi Vatan qorasi.
Olisda miltirab so'nayotgan sha'm
Ko'hna hasratimning mash'um yarasi.

Kishanband qilinar qo'llarim go'yo,
Tuproqqa qo'shila boshlaydi tanim.
Shu qadar yuragi tormidir — dunyo.

Nahot farzandiga — o'ziga g'anim,
O'zi yuragiga jo bo'ldi, ammo
Nechun sig'dirmadi, nechun Vatanim?!

2. Ko'ringiz ta'rixni, ey turkiy xalqim,
Ko'zimga ertaning sevinchi xolos.
Ul Turondir, Turkistondir? U balkim
Ichimni kemirgan qadimiy qasos.

Ko'ringiz ta'rixni. Ko'z oldim parda,
Qo'limdan uchmoqda bu yer, bu Vatan...
Oshno tutinardim po'lat xanjarga...
Jang maydoni sari otilardim man...

Vatan, aylanarman bir keskir toshga,
Qoshinga o'q kabi uchib borarman...
Nahot til boshqadir, nahot dil boshqa?!

Yo'q! Farmon kutarman, eng so'nggi farmon,

Shaklanib qararman qalqqan quyoshga.
Baribir, qasos, deb yonarman hamon.
3.Umr deganlari o'tmakda shoshqin,
Tilla barglarini elab yo'limga.
Sening manguiging beradir taskin
Erta uzilguvchi mening umrimga.

Oh, Ona Turkiston, kuylayin yonib,
Dunyo jur'atini berding qo'limga.
Men endi angladim turkiy dunyoni,
Mana men, tayyorman endi o'limga...

Ey mening zahmatkash, ey qutlug' xalqim,
Bergil faqat kuyib kuylamak haqqin.
Ortiq mas'ul etar topilgan bu Baxt.

«Ishq so'zidan kuydi bulbul maskani»,
Til bilan kuylanmas ona-Vatanim,
Men seni kuylamak istayman faqat.

33.

Muallaq qo'llaridek bulutlar
Sira ravo ko'rmas quyoshni.
Tashna sahro yomg'irni kutar
Qo'ygani kabi kundaga boshni.

Sira ravo ko'rmas quyoshni
Uchishgan bulutlar sargardon.
Anglamaydir bu qaynoq toshni.
Bu sahro-qontalash jigardan.

Tashna sahro yomg'irni kutar
Kutar-tug'ilmagan o't, giyoh.
Bulutlar sahroni unutar,
Qaqragan sahroda ne gunoh?!

Qo'ygani kabi kundaga boshni
Sabrsiz, bu sahro, sabrsiz.
Qayga ko'msin bu cheksiz loshni,
Qabrsiz, bu sahro, qabrsiz.

34. XUDBIN

Hech kimga inonmadim yorug' dunyoda,
Inonmadim otamga, onamga inonmadim,
Bolamga inonmadim, men — sho'rlik,

Boshqasini tilga olmadim hatto.

Qattiq sevdim o'zimni —
Yashadim men uning
O'limin kutib —
Mozorida bir to'yib yig'lamak uchun.

35.

Sen ayt. Bukun sening aytganing aytgan, uzun kalomingdan uvishadi jon. Turkiston so'ziga kimlar ham yotgan, So'zning hisobiga yetibmiz qachon? So'zlardan deraza, so'zlardan eshik. So'zing ostonadir, koshona so'zing. Sen ayt. Minnatdormiz. Boshimiz egik. So'zlar saltanatin sultoni o'zing. Kimdir buzdi So'zni; kimlar o'ngladi. Kim so'zning jallodi, kimlar qurboni. Olimlar tingladi, yaqin tingladi. Qo'ynimizga to'ldi So'zlar xirmoni. Boshimizga qo'nib so'zlar ingladi. Ko'nglimizga botdi so'zlar hijroni.

36.

ESKI TURKIYLARDAN

Chiqmasmi quyosh balqib
Boqmasmi qodir xudo!
Alvido, ona xalqim,
Alvido ey, alvido.

O'zbekmomo avlodi,
O'zota o'g'lonlari,
Rost bo'ldi yurak dodi,
Qonlarga to'lg'onlari.

Dengizi qurib bitdi,
Daryolari oqmasmi,
Nahot bizni yer yutdi,
Qodir xudo boqmasmi?

Turkistonni bo'ldilar,
Parchalandi bemajol.
Ustimizdan kuldilar
Ul yovuzlar bermalol.

Chiqmasmi quyosh balqib...

37.

SAYYOD NAVO

Bas ey makkor, g'ayri iymon istamam,
Bori fitna, bori yolg'on, istamam,
Menga onsiz ikki jahon istamam,
Insonmanam, o'zga unvon istamam.

Kezib shoir tinglagay faryodlar,
Shoir tili o`z elidan dodlar,
O`rab! Bog`boni yo`q, elboni yo`q.
Bori o`g`ri, kazzobu jallodlar.

Oncha gunoh, oncha shafqatdurur, yorab,
Oncha ziyon oncha rag`batdurur, yorab,
Oncha qayg`u, oncha rahmatdurur, yorab,
Oncha bunyod, oncha g`oratdurur, yorab.

Kuydi ochun, men uchun faryod qil,
Tutqunmanam, sen meni ozod qil,
Isodin kechadurmen, deyil Sendan,
O`zni qutqor va Sayyodni sen yod qil.

Manim mulkim, manim so`zim — javharim,
So`zimning shu`lasi yongan ahgarim,
Inonmaki, o`lmas bu mulkni yitib
Dard mulkim, dardi olam mehvarim.

Bu falak bedodidin o`rtondi dil,
O`ri ag`yor shevasiga qondi dil,
Ne navo qildi vale Sayyod Navo,
O`ndi Odam, yondi Olam, yondi Dil.

38. O`NAYOTGAN AYOL

Tentirar Kasofat g`olib Axraman,
Haqorat jar solar bunda bermalol.
Qayon ketmoqdasan yonib, qahramon,
Qayon ketmoqdasan Ey O`ng`in-Ayol.

Ko`ksingda Harorat so`nib bo`ldimi?
Ko`zingda so`nggi sha`m o`chdimi, nahot?
To`xta! Qolgan qoldi, o`lgan-o`ldimi?
To`xta, deyman, bordir, bor o`zga hayot.

O`nayotgan Ayol, shafqat qil, uyg`on,
O`nayotgan Ayol, Xuruzm panohing,
Bolangga qaragil u tirik Tug`yon.

Tirik Jasoratdir, tirik Ollohing...
Qani turkiylaring, Turoning qani?!
O`nayotgan Ayol, yondir Dunyoni.

39.

Uxlama, sen, Haqiqat,
Chidam bilan borib qayt,
Oq bo'lsin bosgan izing
Suyib aytgin, tuyib ayt,
Lovullab tursin So'zing,
Kuyib aytgin, to'yib ayt,
Uxlamagin sen o'zing
Uxlamagin sen faqat.
Mudroq, qo'rqqoq jonlarni
Uyqudagi muvaqqat
Basirlarni uyg'otgin,
Noraso makonlarni
Qasrlarni uyg'otgin.
Uyg'otgin zamonlarni
Asirlarni uyg'otgin,
Uxlamagin sen faqat.

Chidam bilan borib qayt,
Elni to'plab uyg'otgin.
Zahar xo'plab uyg'otgin.
So'zlaringning Quyoshi
Achchiq yoshga aylansin.
Botirlarning ko'zyoshi
Bir kun toshga aylansin...
Sen-da dam ol o'sha payt.

40.

Ey siz, to'yganlar,
Ey Siz, bashang olomon,
Yuzingizga sepaman so'zlarimni...
Ha, hech narsa yo'q menda, hech narsa.

Xotin — yo'q,
Farzand — yo'q,
Do'st — yo'q
Vatan — yo'q.

Yo'qotganlarimning alami-zahri,
Ko'ksimdagi sanchiq olami,
She'riyatdan boshqa,
Hech narsa, hech narsa, hech narsa.